

Viisivuotiaan kokemuksia materiaaleista vanhempansa kertomana

Käytimme tänään viisivuotiaan lapseni kanssa kahta materiaalia: lohikäärmesatua sekä leikattavia hahmoja sydämineen ja aivoineen.

Molemmat materiaalit toimivat aika kivasti. **Lohikäärmesadun** lapseni kuunteli kiinnostuneena ja kysyi kysymyksiä: Mikä on isu? Mikä on muusu? Juttelimme sadun kuluessa. Esimerkiksi kysyin häneltä, millainen on hänen mielestään tytön keho. Lapsi: "Sellainen, että napanuora ulottuisi tästä kattoon asti! Pojan napanuora olis näin pieni (näytti sormet yhteenpuristettuina)." Isu ja muusu näyttivät olevan lapselleni maailman luonnollisin asia ja hän ei kysynyt niistä sen enempää.

Sadun loputtua tilanne keskeytyi, emmekä puineet satua tarkemmin. Ei oikeastaan tarvinnutkaan - se olisi ehkä tuntunut osoittelevalta. Molemmat lapseni (nuorempi on nelivuotias) katsoivat näyttämiäni lohikäärmeen kuvia mielellään, mutta emme jutelleet siinä tilanteessa niistä sen enempää. Valokuvat ovat aika tummia - en ole varma, miten hyvin niistä erottaa lohikäärmeen kehonosat. Minusta olisi tuntunut osoittelevalta alkaa puhua "katsokaa, sillä on tissit, katsokaa, sillä on pippeli". On parempi, jos lapsi saa itse havainnoida asiaa, mutta en ole varma, miten hyvin pointti käy ilmi tummasta kuvasta.

Muusut, isut, tytöt ja pojat askartelu: Leikattavat kuvat toimivat oikein hyvin. Viisivuotias ymmärsi ilman selittämistä, mitä niillä tehdään, ja ymmärsi hyvin nopeasti myös, mikä idea siinä oli. Hän leikkasi kaikki hahmot ja teippasi sydämin ja aivoin isun kehossa olevan muusun (hän itse sanoi isun), tytön kehossa olevan tytön ja pojan kehossa olevan tytön. Lapsi kysyi "Äiti, oonko mä siniaivoinen, koska mä koen olevani tyttö?"

Lapseni nimitti leikkaamiaan hahmoja myös värien mukaan ja leikki niillä oma-aloitteisesti paperinuken tapaan ("minä olen vihreä, minä olen jo kuusi vuotta"). Sitten hän piirsi, väritti ja leikkasi valkoisesta paperista jokaiselle hahmolle samanlaisen parin ja teki siitä muistipelin, jota pelasimme koko perheen voimin. Yhteensä viisivee käytti hahmoihin varmaan puolisen tuntia leikkelyineen, teippauksineen ja leikkeineen, itseksensä asiaan syventyneenä, ja muistipelin pelaaminen päälle. Nelivuotias seurasi lähinnä vierestä (hän ei osaa vielä leikata eikä halunnut tulla kuuntelemaan satua omista leikeistään), mutta hän innostui sydämistä: "Minä vien koko päiväkotiryhmälle sydämet! Minä vien meidän naapureille!"

Loppuja harjoituksia emme tehneet, mutta tämän pohjalta uskon, että nekin toimisivat hyvin. Toki tämä riippuu varmasti paljon myös lapsesta. Oma viisivuotiaani on aika hoksaavainen ja hänellä on jo ennestään tietoa sukupuolen moninaisuudesta. Jos lapsi suhtautuu asiaan hyvin luontevasti niin täytyy melkein jopa varoa, ettei itse ala tekemään asiaa kovin osoittelevasti, jolloin lapselle voi herätä pikemminkin kysymyksiä, että mikä tässä nyt on niin ihmeellistä ja miksi sitä sukupuolta niin korostetaan. Ajattelen tätä **Mupihahmon** kohdalla: nouseeko sukupuoli harjoituksessa ylipäättään esiin lasten omien kysymysten kautta, jos aikuinen ei sitä tuo aktiivisesti esiin - ja tarvitseeko sen edes tulla välttämättä konkreettisesti esiin, vai voiko itsemäärittelyoikeus tulla myös muuta kautta esiin kuin nostamalla nostaen sukupuoli keskusteluun, jos lapset eivät itse sitä nosta. "Mikä se on" -kysymys ei välttämättä tuo juuri sukupuoleen liittyviä vastauksia, jollei lapsille anna valmiita sukupuolivaihtoehtoja, mikä taas ei välttämättä ole tarkoituksenmukaista, jos sukupuolikategorioita ei halua nimenomaisesti korostaa. (**Mupi ja sen kaverit** löytyy Kieli ja vuorovaikutus –osion Ketä puhutteleimme? –alaosion).

Tosi hienoa materiaalia. Kaikki tämä materiaali on myös joustavaa eli mahdollistaa monenlaisen käytön ja soveltamisen sekä antaa varmaan myös uusia ideoita käyttäjille. Toivottavasti mahdollisimman moni kasvattaja löytää nämä ja ottaa ne käyttöön.